

dighed, som er almindelig omtalt, at, da der paa Grund af de økonomiske Forhold fandt flere Opløst Sted i den sjællandske Bønderstands Sparekasse, tillagde man i alt Fald fra een Side disse en vis politisk Karakter. Som man vil erindre, satte endel Godseiere sig i Spidsen for at hjælpe i den Henseende; men det synes, som om de særlig have faaet Hjælp gennem Sorø Akademi og paa den Maade delvis gennem Statskassen. Jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa, ikke udtale nogen Kritik derover. Jeg nævner det kun, forsaavidt det for endel af de Laans Vedkommende, der ere foranledigede derved, synes ikke ganske regelmæssigt, skjøndt det ellers er overmaade smukt, at Statskassen kan komme de økonomiske Forhold til Hjælp ved at lette Pengeomsætningen; men det pleier at ske gennem andre Institutter, navnlig gennem Nationalbanken, hos hvilken man saaledes har haft staaende mellem 6 og 7 Millioner Kroner paa Kontokurant. — Jeg kommer nu til Betænkningens Nr 43, hvor Forholdet med Randers—Grenaas og Aarhus—Nyomgaardbanen er omhandlet. Dette Spørgsmaal er, som bekendt, et Spørgsmaal fra ijsor, og da jeg ijsor indtog en noget særlig Stilling til denne Sag, og er den Æneste, der er tilbage her i Thinget af de Medlemmer af det Udvalg, der indtog en saadan Stilling, ifølge hvilken navnlig den Skrivelse, der nævnes i Tillæg B., Spalte 201—2, kun kunde betragtes som subsidiært tiltraadt fra mit Standpunkt, vil man forstaa, at jeg ikke er den naturlige Ordfører for den Sag, som jeg her ved disse Bemærkninger vil indlede til Debat. Jeg skal med Hensyn til det, som er fremsat i Udvalgets Flerparts Navn, betone, at jeg er fuldt enig i, hvad der her er anført, at disse Baner ikke burde have været anlagte, før vedkommende Ministerium i sin Tid — det er, saa vidt mig bekendt, ikke det nuværende — havde sikret sig Pengeens Tilstedeværelse paa en mere betryggende Maade, end det har været Tilfældet, idet man vil se, at omtrent Halvdelen af den Kapital, som Randers—Grenaabanen skulde anlægges for, er skaffet tilveie ved et Laan, der maatte tilbagebetales i Løbet af 3 Aar. Jeg er ligeledes fuldt enig i, at Randers Amtsraad har været vidtgaaende med at give Tillæbser til Sognekommunerne til at engagere sig i dette Foretagende, idet der er Sognekommuner, hvis Tilskud ere gaaede op indtil 60,000 Kr. Det synes overhovedet at være noget mærkeligt, at den kommunale Lovgivning kan benyttes paa den

Maade til en saadan Bebyrdelse af Statterne i vedkommende Kommuner gennem en meget lang Arrække blot ved en enkelt Beslutning af det paa et vist Tidspunkt tilstedeværende Sogneraad, som muligvis i det paagjældende Tilfælde slet ikke staar i nogen særlig Samstemning med Sognets Beboere. Jeg er ligeledes enig i, hvad her staar anført paa Flerpartens Vegne, at det ligeledes er mærkeligt, at Indenrigsministeren har troet at kunne bemyndige Randers Amtsraad til at engagere sig ved dette Foretagende for indtil en halv Million Kroner, ja maaste mere, naar forskellige Kurstab og andre Forhold tages med i Betragtning. Det er jo dog kun en vis Side af Amtet, der faar Nytte af den Bane, og det har vist neppe været Tanken — i alt Fald kan jeg ikke erindre, at det laa som Forudsætning for Lovens Vedtagelse — at de fjernere liggende Egne af Randers Amt skulde komme til gennem en meget lang Arrække maaste baade at forrente og afdrage den Sum, her er Tale om. Naar nu Regjeringen, som oplyst i Bilagene, derhos har troet at kunne engagere et betydeligt Beløb af Statens Midler i dette Foretagende efter den Bemyndigelse, Ministeren har til at forvalte Kassebeholdningens Midler, da er jeg ikke istand til til at se, at det stemmer overens med de Regler, som den høitærede Finantsminister selv tidligere har erkjendt, at en Finantsminister burde gaa efter ved Forvaltningen af Kassebeholdningens Midler. Vi have udtalt os lempeligt om dette Forhold. Det er ganske vist, at Udskiftning beror paa et Skjøn; men det kunde dog være, at her er ristet Statens Midler, uden at man kan sige, at det absolut har været stemmende med Statens Lære at gjøre det. Thi det maa vel erindres, at selv om Banen var gaaet over til et andet Selskab istedetfor det nuværende, havde Staten gennem Lov og Koncession saadanne Rettigheder med Hensyn til Banens Drift og hele Ordning, at i den Henseende vilde den have de samme indirekte Garantier og Goder af Banen som før til Erstatning for, hvad den havde ydet i Tilskud til Banen ved dennes Anlæg. Jeg skal imidlertid ikke udtale mig videre derom, idet jeg tror, at den høitærede Finantsminister og ligeledes det øverste Mindretal har en ikke uvæsentlig forskjellig Opfattelse af den hele Sag. Om Mindretallets Udtalelser skal jeg kun sige, at, naar det nævner, at Regjering og Rigsdag staa fuldstændig frit, naar der bliver Tale om Statens Kjøb af Banen, kan jeg paa ingen Maade erkjende dette for rigtigt. Thi naar man har engageret sig med en anden